

EL MUSEU DEL BLAT I LA PAGESIA, AGUSTÍ DURAN I SANPERE I UN PROJECTE DE MUSEU A CERVERA

Max Turull Rubinat

És perquè els *Quaderns Barri de Sant Magí* serveixen de tribuna per reflexionar, amb més o menys profunditat, sobre el món del camp i de la pagesia a la Segarra que m'he permès, potser abusant de la generositat dels organitzadors, d'incloure-hi aquestes notes sobre un tema tan comarcal i tan rural com el Museu del Blat i la Pagesia que va crear Agustí Duran i Sanpere l'any 1963.

Per no donar toms inútils, la qüestió que plantejo és la següent: quan Duran i Sanpere ens ha deixat un fantàstic museu del Blat i la Pagesia, que identifica perfectament el que ha estat i el que és la Segarra, ¿té sentit una despesa milionària per fer un museu local, indirectament d'espatlles a la comarca i a més incomplert?. Segurament té raó alguna de les persones que ha promogut aquest projecte quan expressa la necessitat d'un discurs històric sobre Cervera a partir d'una base museística, però el Patronat Municipal Duran i Sanpere –de qui ja depèn directament la Casa-Museu Duran i Sanpere– i la persona que dirigeix el projecte de nou Museu, sense cap mena de dubte la persona més capacitada que avui tenim a la Segarra sobre matèria museística (i, tot sigui dit, amb qui m'uneix una bona amistat), deuen ser perfectament conscients que a Cervera difícilment es podran fer, en molts anys, dos museus i, doncs, que la disjuntiva actual era la de triar entre un dels dos museus possibles: el de la ciutat –amb serioses objeccions científiques i conceptuals–, o el de la pagesia, que és com dir el de la Segarra.

Al senyor Duran li hauria estat difícil d'imaginar que un dia el

Museu del Blat i la Pagesia –ubicat no a l'antiga universitat sinó al bell mig del centre medieval– hagués obert de nou les portes al públic i que en un sol estiu, com va passar el 1992, l'haguessin visitat més de dues mil dues-centes persones. Segurament hauria estat gratament sorprés perquè els seus esforços de l'any 1963 haguessin meravellat visitants de totes les parts del país i del món. Però quan més creix el prestigi de l'historiador i artífex de les principals infraestructures que han salvat el patrimoni del nostre país, quan més s'esmenta el seu nom, resulta que és quan una de les seves obres és més oblidada i condemnada a mort. Són paradoxes de la història que estem construint.

Algún dia caldrà que algú ens expliqui, sense jocs de paraules, què en serà del Museu del Blat i la Pagesia quan s'acabi bastint el nou museu que està projectat precisament en la casa on Duran i Sanpere va néixer i viure. ¿Se n'agafaran unes quantes peces per a alimentar la cosa nova que està projectada i així dir que també l'integren en el nou museu de la ciutat?, ¿o el deixarem com ara, condemnat a una mort lenta i dolorosa?.



Peces del Museu del Blat i la Pagesia quan estava ubicat a l'edifici de la Universitat (*Llibre de Cervera*)

Quan la Paeria, que és qui ha de dir –suposo i desitjo– l'última paraula i hagi de jutjar un projecte definitiu, quan busqui un nom per al nou museu, estaria bé que li vingués a l'esment allò que el senyor Duran escrivia a propòsit del Museu del Blat i la Pagesia, un museu que mostra el que hem estat la gent de la Segarra durant molts segles:

El 20 de novembre de 1963 havia de tenir lloc a Cervera el “Dia de la Província”. Pocs dies abans, fou decidit d'adreçar una crida als pagesos de la comarca, demanant-los l'aportació generosa dels objectes que havien de constituir el Museu, i els era repartida una llista de tot allò que seria convenient de recollir (...). Deu dies foren suficients perquè, procedents de quaranta localitats, fossin reunits a Cervera més de sis-cents objectes pertanyents a més de cent cinquanta propietaris; fou una experiència social que potser mai no havia estat intentada i que esdevingué plenament sortosa. Hauríeu vist com venien de camins enllà les mestresses de les cases portant cistelles, càn timers, porrons o esclops; i els joves i els vells amb carros i camions o amb cotxes de millor presència, que duien coses de més pes i major embalum. Tot era deixat als porxos de la Cooperativa Comarcal del Camp, que havia fet la crida, en forma de presentalla, talment aquells pastors que anaren a la cova de Betlem. (...) Prop d'un miler d'objectes foren recollits per aquest procediment inèdit. I dubto que s'hagi intentat mai fins ara en cap altre lloc. Els divendres, dia de mercat, els pagesos de la comarca i altres de més enllà visiten aquest museu que els és propi, comproven que llurs donatius figuren a la relació posada ben visible a l'entrada i mostren als amics i parents les aportacions corresponents amb un orgull manifest (Agustí Duran i Sanpere, Llibre de Cervera, 1977², 521-524).